

1. ΟΧΙ ΑΛΛΕΣ ΤΕΤΟΙΕΣ ΝΙΚΕΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡ_ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .09/04/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .09/04/2023

Σελίδα: 1

Ο Μάνος Ματσαγγάνης
αναφέρεται σε «νίκες
της Δημοκρατίας»,
που κόστισαν ακριβά
στη χώρα.

1. ΟΧΙ ΑΛΛΕΣ ΤΕΤΟΙΕΣ ΝΙΚΕΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡ_ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .09/04/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .09/04/2023

Σελίδα: 10

Οχι άλλες τέτοιες «νίκες της δημοκρατίας»

Του ΜΑΝΟΥ ΜΑΤΣΑΓΓΑΝΗ

Οι πρόσφατες κινησιοποιήσεις κατά της αύξησης της ηλικίας συνταξιοδότησης στο Παρίσι έχουν αρκετές ομοιότητες με τις αντίστοιχες στην Αθήνα το 2001. Στη χώρα μας, οι (ήπιες, όπως απεδείχθη στη συνέχεια) προτάσεις Γιαννίτση για τη μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συνάντησαν τη σφοδρή αντίδραση των πάντων (των κομμάτων, συμπεριλαμβανομένου του κυβερνώντος τότε, των συνδικάτων, των μέσων ενημέρωσης, της κοινής γνώμης) και τελικά εγκαταλείφθηκαν από την κυβέρνηση Σημίτη. Στη Γαλλία, χάρη στις αυξημένες εξουσίες του προέδρου της Δημοκρατίας, οι (επίσης ήπιες) προτάσεις Μακρόν θα εφαρμοστούν, παρά την αντίθεση της πλειοψηφίας των βουλευτών.

«Ηττα της δημοκρατίας» στη Γαλλία; Κατά μία έννοια, ναι. Κατά μία άλλη έννοια, όχι. Η επιμονή Μακρόν παρά το πολιτικό κόστος μπορεί να θεωρηθεί διόρθωση μιας αποτυχίας της δημοκρατίας, που εκδηλώνεται κάθε φορά που όσοι έχουν πολιτικά δικαιώματα (οι σημερινοί ψηφοφόροι) λεηλατούν τους κοινούς πόρους σε βάρος όσων δεν έχουν (η γενιά των παιδιών μας και η γενιά των παιδιών τους).

Αντίθετα, στην Ελλάδα το 2001 «η δημοκρατία νίκησε». Βέβαια λίγα χρόνια μετά η χώρα χρεοκόπησε, με καθοριστική συμβολή του πιο σπάταλου και άδικου ασφαλιστικού στην Ευρώπη.

Οι μνημονιακές περικοπές (ό,τι και αν λέγεται) δεν ήταν «οριζόντιες». Οι μειώσεις κομάνθηκαν από 16% έως 46%, ανάλογα με το ύψος της σύνταξης και την ηλικία του συνταξιού-

Σε μια σοβαρότερη χώρα, οι εκλογές θα ήταν ευκαιρία να τεθούν τα προβλήματα στη συζήτηση. Στη δική μας χώρα, αυτό είναι απίθανο να συμβεί.

χου τη στιγμή των μέτρων. Και πάλι όμως, παρά τις περικοπές, οι συνταξιούχοι συνέχισαν να εισπράττουν υψηλότερες συντάξεις από ό,τι είχαν συνεισφέρει με τις εισφορές τους οι ίδιοι και οι εργοδότες τους. Επιπλέον, τα τελευταία χρόνια η φτώχεια των ηλικιωμένων μειώθηκε, ενώ η σχετική θέση τους στην κατανομή εισοδήματος βελτιώθηκε.

Πώς έγινε αυτό; Πρώτον, επειδή οι συντάξεις μειώθηκαν λιγότερο από τις αμοιβές εργασίας. Δεύτερον, επειδή οι χαμηλές συντάξεις μειώθηκαν λιγότερο από τις υψηλές συντάξεις. Τρίτον, επειδή οι συντάξεις –έστω και μειωμένες– συνέχισαν να καταβάλλονται, ενώ αυτό δεν συνέβη με τις αμοιβές όσων έχασαν τη δουλειά τους. Τέταρτον, επειδή οι νέες γενιές συνταξιούχων δικαιούνται υψηλότερες συντάξεις από τις προηγούμενες.

Σήμερα η μέση σύνταξη (κύρια και επικουρική) ανέρχεται σε 935 ευρώ τον μήνα. Οχι πολύ άσχημα, εάν αναλογιστεί κανείς ότι οι μέσες μεικτές αποδοχές των μισθωτών του ιδιωτικού τομέα δεν ξεπερνούν τα 1.176 ευρώ τον μήνα.

Για όλους αυτούς τους λόγους, το δίκαιτο αίτημα για «αποκατάσταση των απωλειών των συντα-

Στην Ελλάδα το 2001 «η δημοκρατία νίκησε». Βέβαια, λίγα χρόνια μετά η χώρα χρεοκόπησε, με καθοριστική συμβολή του πιο σπάταλου και άδικου ασφαλιστικού στην Ευρώπη.

ξιούχων», και μάλιστα των ευπορότερων, για το οποίο πλειοδοτεί το σύνολο σχεδόν του πολιτικού –και δικαστικού– προσωπικού της χώρας, δεν μπορεί να υποστηριχθεί με σοβαρά επιχειρήματα. Παρά τις επιμέρους αστοχίες,

η διόρθωση της προηγούμενης δεκαετίας ήταν ιστορικής σημασίας. Για το καλό της χώρας, πρέπει να διαφυλαχθεί.

Οι τελευταίες εξελίξεις δείχνουν ότι αυτό δεν έχει κατανοηθεί. Με την εξασθένιση της

επιρροής των δανειστών, η χώρα σταδιακά οπισθοδρομεί στις πρακτικές που την οδήγησαν στη χρεοκοπία.

Η πρώτη υπαναχώρηση αφορούσε τη λεγόμενη «προσωπική διαφορά». Τον Μάιο 2017, η Βουλή ενέκρινε τον ν. 4472/2017 που έφερε η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ (έπειτα από υπόδειξη των δανειστών), ο οποίος μεταξύ άλλων προέβλεπε τον σταδιακό επανακαθορισμό των συντάξεων σύμφωνα με το σύστημα του ν. 4387/2016 (που η ίδια είχε θεσμοθετήσει). Στα τέλη του 2018, η κυβέρνηση αρνήθηκε πανηγυρικά να εφαρμόσει τη σχετική διάταξη, με τη σιωπηλή συναίνεση της αντιπολίτευσης (και των δανειστών).

Ακολούθησε η δεύτερη υπαναχώρηση. Υπό το βάρος των αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας που κήρυξαν αντισυνταγματικές κάποιες διατάξεις του ν. 4387/2016, η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ προχώρησε σε μείωση του ποσοστού εισφοράς ελευθέρων επαγγελματιών και αγροτών σε 13,33% (από 20%), κάνοντας ένα μεγάλο βήμα ακύρωσης της ενοποίησης των κανόνων του ασφαλιστικού συστήματος που είχε επιχειρηθεί χάρη στην επιμονή των δανειστών. Η εξέλιξη αυτή παγιώθηκε τον Φεβρουάριο 2020, με την κυβέρνηση Ν.Δ. να επαναφέρει με τον ν. 4670/2020 το καθεστώς χαμηλών «κατ' αποκοπήν» (δηλ. αποσυνδεδεμένων από το εισόδημα) εισφορών για ελεύθερους επαγγελματίες και αγρότες που ίσχυε πριν από το 2010. Χάρη σε αυτόν τον νόμο της σημερινής κυβέρνησης, ένας μεγαλογιατρός ή ένας μεγαλοδικηγόρος μπορούν (νομίμως) να πληρώνουν λιγότερα για σύντα-

ξη από ό,τι μια καθαρίστρια ή ένας οικοδόμος.

Η τρίτη υπαναχώρηση ήταν η σιωπηρή άρνηση της κυβέρνησης (με την επίσης σιωπηρή συναίνεση της αντιπολίτευσης) να εφαρμόσει την περιοδική αναθεώρηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης καθώς αυξάνεται η διάρκεια ζωής. (Το 2021 το γενικό όριο έπρεπε να αυξηθεί στα 68, ή στα 63 με 40 χρόνια ασφάλισης.)

Ταυτόχρονα, με αποφάσεις των δικαστηρίων επιστρέφονται απίστευτα ποσά σε εύπορους συνταξιούχους, για συντάξεις που δεν είχαν ποτέ πληρώσει με τις εισφορές τους. Και οι κατάλογος των υπαναχωρήσεων συνεχίζεται.

Εν τω μεταξύ, ρεπορτάζ σοβαρών εφημερίδων αναλύουν με λεπτομέρειες τα «παράθυρα» των νόμων, εξηγώντας για παράδειγμα πώς μπορεί μια εργαζόμενη που το 2011 είχε ανήλικο τέκνο να βγει το 2023 στη σύνταξη στην προχωρημένη ηλικία των 52 ετών.

Όλα αυτά δίνουν την εικόνα μιας κοινωνίας που δεν έχει μάθει τίποτε από την περιπέτεια των μνημονίων και μιας πολιτικής τάξης έτοιμας να επαναλάβει τα ίδια σφάλματα που μας οδήγησαν στη χρεοκοπία.

Σε μια σοβαρότερη χώρα, οι εκλογές θα ήταν ευκαιρία να τεθούν τα προβλήματα στη συζήτηση. Στη δική μας χώρα, αυτό είναι απίθανο να συμβεί. Οδύσσουμε ολοταχώς για άλλη μία «νίκη της δημοκρατίας».

Ο κ. Μάνος Μασαγγάνης είναι καθηγητής Δημόσιας Οικονομικής στο Πολυτεχνείο του Μιλάνου και επικεφαλής του Παρατηρητήριου Ελληνικής και Ευρωπαϊκής Οικονομίας του **ΕΙΑΜΕΠ**.